

1. Talmud Bava Metzia 75b-76a

Mishnah: One who hired workers, and they tricked one another with regard to their wages - they have a valid complaint against one another, but no cause of legal action.

Gemara: It doesn't say that one backed out on the other, but rather that they tricked one another, so it must be discussing a case where the workers tricked one another. What would the case be?

Suppose the employer said to him: "Go hire me workers", and he went and tricked them.

What would the case be?

If the employer told him that he would pay 4, and then he went and told the workers 3, why is there valid cause for complaint? They agreed to work for that price!

If the employer told him 3, and he went and told them 4, what would the case be?

If he said to them that he was responsible for their salaries, then he should pay them from his own pocket (and if he doesn't there is cause for legal action and not just for complaint), as we were taught: "If one hires workers for his own field, and then directs them instead to a neighbor's field, he pays them in full from his own pocket, and then demands reimbursement from the owner of the field for whatever benefit accrued to him."

So it must be a case in which he told them that the employer was responsible for their salaries.

So let's see how much workers get paid! (If they get paid 3, they have no grounds for complaint, and if they get paid 4, the owner should pay them!)

We're talking about a case in which workers sometimes get paid 3 and sometimes 4, so they can tell him that had he not tricked them they would have gone to the extra effort of finding an employer who would actually pay 4.

Alternatively, we're dealing here with workers who are also landowners, and thus he can argue that had he not been offered four it would have been beneath his dignity to hire himself out.

Alternatively, we're dealing with ordinary workers, but they can claim that because of the promise of a wage of four they worked harder and produced a better product.

So let's see how good their work is?

They were working in a swamp.

But you can tell the quality of their work even in a swamp?

The swamp is now flooded.

Alternatively, we are actually dealing with a case in which the owner said 4 and the middleman said 3, and as to your objection that since they agreed to the price they have no grounds for complaint, don't you believe in the verse (Proverbs 3:27) "Do not withhold good from its owner".

2. Talmud Bava Metzia 83a

Some porters broke a barrel of wine they were carrying for Rabbah bar Bar Channah.

He took their garments. They came and reported this to Rav.

Rav said to him: "Give them their garments".

He asked: "Is that the law?"

Rav replied: "Yes, in accordance with Proverbs 2:20: "so that you will go in the ways of the good".

He gave them their garments.

They said to him: "We are poor, and we have worked the entire day. and we're exhausted, and we have nothing to show for it".

Rav said to him: "Go, give them their wages".

He said to him: "Is that the law"?

He replied: Yes, in accordance with Proverbs 2:20 "and you will keep to the paths of the righteous".

3. Talmud Bava Metzia 10a

Rav Nachman and Rav Chisda both said: "One who picks up a lost object in order to acquire it for someone else - his friend has not acquired it.

Why? Because he is viewed as one who seizes something on behalf of a creditor when that seizure harms the interests of third parties, and one who seizes something for a creditor when that seizure harms the interests of third parties does not acquire the seized object.

Rava challenged Rav Nachman from the following *beraita*: "The findings of a worker - he keeps them himself. These words apply when the employer said to him "Weed with me today, hoe with me today". But if the employer said to him "Do work with me today" his findings belong to the employer"!?

Rav Nachman replied: "Workers are different, because their hands are considered the employer's hands".

But Rav said "A worker can back out of his contract, even in midday"!

Rav Nachman replied: "So long as he hasn't backed out, his hand is an extension of the owner's. When he reneges, another factor comes into play - "For to Me are the Children of Israel *avadim* (servants/slaves), they are My *avadim*" (Leviticus 25:55) - they are My *avadim*, not *avadim of avadim*.

4. Sifra to Parashat Behar

"And your brothers the Children of Israel, one man in relation to his brother, you shall not subordinate him oppressively" (Leviticus 25:46) - him you may not subordinate oppressively, but you may subordinate a free person oppressively

5. Leviticus 25:43

“You shall not rule over him (a Jewish *eved*) oppressively, and you shall be in awe/fear of your G-d”

6. Sifra (*halakhic midrash*) to Parashat Behar

“You shall not rule over him (a Jewish *eved*) oppressively” - Don’t tell him “Warm this drink” if you have no need of it, or “Cool this drink” if you have no need of it, or “Hoe underneath this grapevine until I come”.

Should you say that you are issuing him these instructions to satisfy your needs, the matter is given over to your conscience, as the end of the verse says “and you shall fear your G-d” - all matters which are given over to conscience have written regarding them “and you shall fear your G-d”.

7. Leviticus 19:13

Do not unjustly withhold that which is due your neighbor, and do not rob; do not let a worker’s wages remain with you overnight until morning.

8. Deuteronomy 24:14-15

Do not unjustly withhold that which is due to your poor or destitute hired hand, whether he is one of your brethren or a proselyte living in your land within your gates. You must give him his wage on the day it is due, not letting the sun set on that day, since he is poor, and his life depends on it, and [if you do this] he will not cry out to G-d against you and you will not have sinned.

1. בבא מציעא עה: - עו.

\משנה\ השוכר את האומנין והטעו זה את זה - אין להם זה על זה אלא תרעומת.
\גמרא\ "חזרו זה בזה" לא קתני, אלא "הטעו זה את זה" - דאטעו פועלים אהדדי.
היכי דמי?

דאמר ליה בעל הבית: זיל אוגר לי פועלים, ואזל איהו ואטעינהו.

היכי דמי?

אי דאמר ליה בעל הבית בארבעה, ואזיל איהו אמר להו בתלתא - תרעומת מאי
עבידתיה? סבור וקביל!

אי דאמר ליה בעל הבית בתלתא, ואזיל איהו אמר להו בארבעה, היכי דמי?
אי דאמר להו שכרכם עלי - נתיב להו מדידיה!

דתניא: השוכר את הפועל לעשות בשלו, והראה בשל חברו -

נותן לו שכרו משלם, וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שההנהו!?

לא - צריכא, דאמר להו שכרכם על בעל הבית.

ולחזי פועלים היכי מיתגרי!

לא - צריכא, דאיכא דמגר בארבעה ואיכא דמתגר בתלתא, דאמרו ליה: אי לאו דאמרת לן
בארבעה, טרחינן ומתגרינן בארבעה.

איבעית אימא: הכא בבעל הבית עסקינן, דאמרו ליה: אי לאו דאמרת לן בארבעה, הוה
זילא בן מילתא לאתגורי. איבעית אימא: לעולם בפועלים עסקינן, דאמרי ליה: כיון
דאמרת לן בארבעה, טרחינן ועבדינן לך עבידתא שפירתא.

ולחזי עבידתייהו!

בריפקא.

ריפקא נמי מידע ידע!

דמלי מיא, ולא ידיע.

איבעית אימא: לעולם דאמר ליה בעל הבית בארבעה, ואזל איהו אמר להו בתלתא.

ודקאמרת סבור וקביל, דאמרי ליה: לית לך "אל תמנע טוב מבעליו"?

2. בבא מציעא פג:

רבה בר בר חנן תברו ליה הנהו שקולאי חביתא דחמרא.

שקל לגלימייהו.

אתו אמרו לרב.

אמר ליה: "הב להו גלימייהו".

אמר ליה: "דינא הכי?"

אמר ליה: אין, "למען תלך בדרך טובים".

יהיב להו גלימייהו.

אמרו ליה: "עניי אנן, וטרחינן כולה יומא, וכפינן, ולית לן מידי".

אמר ליה: "זיל הב אגרייהו".

אמר ליה: "דינא הכי?"

אמר ליה: אין, "וארחות צדיקים תשמר".

3. בבא מציעא י.

רב נחמן ורב חסדא דאמרי תרוייהו: המגביה מציאה לחבירו - לא קנה חבירו.

מאי טעמא? הוי תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים, והתופס לבעל חוב במקום שחב

לאחרים - לא קנה. איתיביה רבא לרב נחמן: מציאת פועל - לעצמו. במה דברים אמורים -

בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי היום, עדור עמי היום. אבל אמר לו: עשה עמי מלאכה

היום מציאתו של בעל הבית הוא!?

אמר ליה: שאני פועל, דידו כיד בעל הבית הוא.

והאמר רב: פועל יכול לחזור בו אפילו בחצי היום!?

אמר ליה: כל כמה דלא הדר ביה - כיד בעל הבית הוא. כי הדר ביה - טעמא אחרינא

הוא, דכתיב "כי לי בני ישראל עבדים" - עבדי הם, ולא עבדים לעבדים.

4. ספרי לפרשת בהר

"ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בן בפרך" (ויקרא כה:מו) - בו אין אתה רודה

בפרך, [אבל אתה] רודה את בן חורים בפרך.

5. ויקרא כה:מג

"לא תרדה בו בפרך ויראת מאלקיך"

6. ספרי לפרשת בהר

"לא תרדה בו בפרך" - שלא תאמר לו "החם את הכוס הזה" והוא אינו צריך, הצין לי את הכוס" והוא אינו צריך, "עדור תחת הגפן עד שאבוא".

שמה תאמר: "לצורך עצמי אני עושה"?

והרי הדבר מסור ללב, שנא' "ויראת מאלקיך" - הא כל דבר שהוא מסור ללב נאמר בו "ויראת מאלהיך".

7. ויקרא יט:יג

לא תעשק את רעך, ולא תגזל; לא תלין פעלת שכיר אתך עד בקר.

8. דברים כד: יד-טו

לא תעשק שכיר עני ואביון מאחריך או מגרך אשר בארצך בשעריך. ביומו תתן שכרו, ולא תבוא עליו השמש, כי עני הוא, ואליו הוא נשא את נפשו - ולא יקרא עליך אל ידוד והיה בך חטא.